

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

результативність, оскільки за усіма окремими критеріями та узагальненими показниками, розподіл студентів на вищих рівнях відповідних компонентів на формуальному етапі зріс порівняно з даними констатуючого етапу роботи.

Проведене дослідження не вичерпує всіх теоретичних та практичних аспектів проблеми формування професійної компетентності фахівців сфери зв'язку в умовах ступеневої освіти. Подальших досліджень потребують: теорія управління процесом формування професійної компетентності як відкритої, синергетичної освітньої системи; науково-методичне та дидактичне забезпечення формування професійної компетентності в умовах дистанційного та змішаного навчання; світові тенденції щодо оцінювання ефективності формування професійних компетенцій із застосування ІКТ та психологічного інструментарію.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сиверин Ю. В. Методи навчання в системі ступеневої професійної освіти / Ю. В. Сиверин // Annals of Science and Education. – 2015. – № 2 (22), (July-December). Volume V. «UCL Press». – Рр. 363–368. – Рижим доступу: https://drive.google.com/open?id=0Bwe_HwHpXpQdUW9PNVRmX1FtMHRPY1dPWIZqRzIWaW9LMExV
2. Сиверин Ю. В. Методологічні основи діагностики сформованості та оцінки професійної компетентності фахівців сфери зв'язку / Ю. В. Сиверин, // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2015. – № 4–5. – С. 19–25.
3. Требования к методикам профессионального обучения в профтехучилищах / ВНИИ проф.-техн. образования. – Л.: ВНИИ профтехобразования, 1990. – 34, [2] с.
4. Шалашова М. Применение квалификационных тестов для оценки профессиональной компетентности выпускника вуза / М. Шалашова // Педагогические измерения. – 2007. – № 4. – С. 3–12.

REFERENCES

1. Syveryn Yu.V. Metody navchannya v systemi stupenevoy i profesiynoyi osvity, Annals of Science and Education, 2015, № 2 (22), (July-December). Volume V. «UCL Press», [Methods of teaching in vocational education system of step], 2015. pp. 363–368, https://drive.google.com/open?id=0Bwe_HwHpXpQdUW9PNVRmX1FtMHRPY1dPWIZqRzIWaW9LMExV.
2. Syveryn Yu. V. Metodolohichni osnovy diahnostryky sformovanosti ta otsinky profesiynoyi kompetentnosti fakhivtsiv sfery zv'yazku, Pedagogika i psykholohiya profesiynoyi osvity, [Methodological basis of forming the diagnosis and evaluation of professional competence of specialists in communication], 2015. № 4–5, pp. 19–25.
3. Trebovaniya k metodykam professyonal'noho obuchenyya v proftekhuchylyshchakh, VNIYY prof.-tekhn. Obrazovanyya, Lviv, [Requirements for PROFESSIONAL learning methods in vocational schools], 1990. 34 p.
4. Shalashova M. Prymenenye kvalyfykatsyonnykh testov dlya otsenky professyonal'noy kompetentnosti vypusknyka vuza, M. Shalashova, Pedagogicheskiye yzmerenyya, [Application of qualification tests to assess the professional competence of university graduates], 2007. № 4, pp. 3–12.

УДК 371.14

О. А. ШАМРАЛЮК

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Розглянуто проблему розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання в системі роботи регіональної методичної служби професійно-технічної освіти в контексті позицій сталого розвитку. Констатовано, що досягнення високого рівня технологічної культури педагогів забезпечується шляхом реалізації сукупності організаційних, психолого-педагогічних і дидактичних заходів. Визначено, обґрунтовано та описано педагогічні умови, які є вагомими у підвищенні рівня технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю: мотивація майстрів виробничого навчання до підвищення рівня технологічної культури;

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

запровадження спецкурсу «Основи технологічної культури майстра виробничого навчання аграрного профілю»; наявність відповідного навчально-методичного забезпечення спецкурсу; використання змішаного навчання; методичний супровід стажування.

Ключові слова: педагогічні умови, технологія, технологічна культура, майстер виробничого навчання аграрного профілю, мотивація, змішане навчання, стажування.

Е. А. ШАМРАЛІУК

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ МАСТЕРОВ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ОБУЧЕНИЯ АГРАРНОГО ПРОФИЛЯ

Рассмотрена проблема развития технологической культуры мастеров производственного обучения в системе работы региональной методической службы профессионально-технического образования в контексте позиций устойчивого развития. Констатируется, что достижение высокого уровня технологической культуры педагога обеспечивается путем реализации совокупности организационных, психолого-педагогических и дидактических мероприятий. Определены, обоснованы и описаны педагогические условия, которые являются важными в повышении уровня технологической культуры мастеров производственного обучения аграрного профиля: мотивация мастеров производственного обучения к повышению уровня технологической культуры; введение спецкурса «Основы технологической культуры мастера производственного обучения аграрного профиля»; наличие соответствующего учебно-методического обеспечения спецкурса; использование смешанного обучения; методическое сопровождение стажировки.

Ключевые слова: педагогические условия, технология, технологическая культура, мастер производственного обучения аграрного профиля, мотивация, смешанное обучение, стажировка.

O. SHAMRALIUK

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF A TECHNOLOGICAL CULTURE OF MASTERS OF PRODUCTION TRAINING OF AGRARIAN TYPE

The article deals with the problem of technological culture of masters of production training in the system of the regional methodical service of vocational education in the context of a sustainable development. It was stated that a high level of technological culture of the teacher is provided by implementing a set of organizational, psychological, pedagogical and didactic activities. It is defined, justified and described the pedagogical conditions that are significant in increasing level of the technological culture of a master of production training of agrarian type: motivation of masters of production training to enhance their technological culture; introduction of the course "Fundamentals of technological culture of a master of production training of agrarian type"; availability of appropriate training and methodological support of a special course; the use of blended learning; methodological support of traineeship.

Keywords: pedagogical conditions, technology, technological culture, master of production training of agrarian type, motivation, blended learning, traineeship.

Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року задекларовано, що якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства [5]. Разом з тим, сучасні соціально-економічні умови вимагають від системи професійно-технічної освіти підготовки конкурентоспроможних фахівців, які володіють професійною мобільністю, динамічною кваліфікацією, високою професійною культурою, зорієнтовані світоглядно і стосовно конкретної галузі діяльності для пошуку шляхів і засобів збалансованого розвитку суспільства, тобто мають цілісності природного оточення, економічної життєздатності та соціальної справедливості.

Це питання набуває особливої ваги при підготовці кваліфікованих працівників для аграрного виробництва, оскільки Стратегією розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 р. передбачено, що подальший розвиток аграрної галузі України базуватиметься на

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

забезпеченні єдності економічних, соціальних та екологічних інтересів суспільства для стабільного забезпечення населення сільськогосподарською продукцією через запровадження найбільш продуктивних та енергоефективних засобів і технологій виробництва [9].

У контексті зміни соціально-економічного середовища формуються нові вимоги до педагогів закладів профтехосвіти аграрного профілю, зокрема майстрів виробничого навчання, які повинні мати не тільки високий рівень професійної компетентності, а й розвинені духовні і моральні цінності для виконання соціального замовлення щодо організації навчання і виховання майбутніх фахівців, вміти проектувати власну професійну діяльність на основі гуманістичних принципів освіти.

У цьому аспекті доцільно говорити про розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю як інтегрального професійно-особистісного утворення, що охоплює сукупність взаємопов'язаних фахових важливих якостей, необхідних для успішного здійснення професійно-педагогічної діяльності на основі цілепокладання, використання інноваційних педагогічних і виробничих технологій, сучасних методів пошуку вирішення технологічних завдань відповідно до концептуальних положень сталого розвитку суспільства, економіки та навколишнього середовища.

Вищезазначене актуалізує проблему розвитку технологічної культури майстра виробничого навчання аграрного профілю в системі підвищення кваліфікації, зокрема на базі обласних навчально(науково)-методичних центрів професійно-технічної освіти як закладів, які координують, здійснюють науково-методичний супровід та забезпечують розвиток професійної компетентності і педагогічної майстерності педагогів професійної школи. Тому виникає необхідність наукового дослідження педагогічних умов, що впливають на розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в системі роботи регіональної методичної служби.

Проблемі формування технологічної культури особистості присвячені наукові праці С. Батишева, С. Прийми, І. Мошкової, С. Малова, В. Скакуна, та ін. Технологічний компонент професійно-педагогічної культури педагогів вивчався С. Гончаренком, І. Зязюном, М. Левіною, К. Романовою С. Сисоевою, та іншими дослідниками.

Різні аспекти розвитку технологічної культури педагогів закладів професійно-технічної освіти розкриті у працях вітчизняних і зарубіжних вчених: розвиток технологічної культури педагогів професійно-технічних навчальних закладів художнього профілю (В. Радкевич); розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання швейної галузі (Л. Комісарова); технологічна культура як складова педагогічної майстерності майстра виробничого навчання (В. Ковальчук); психологічний аспект формування технологічної культури майбутніх фахівців інженерно-педагогічного профілю (Р. Хотєєва).

Однак питання розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю не набуло належної уваги та потребує предметного дослідження.

Мета статті полягає у визначенні і теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю у навчально(науково)-методичних центрах професійно-технічної освіти.

В. Олійник відстоює думку, що для того, що для формування суспільства, яке навчається, потрібно створити умови для педагога, котрий навчається, володіє найсучаснішими методологічними, теоретичними і методичними знаннями європейського рівня та випрацьовує суспільні міжнародні орієнтири [7, с. 11].

Розглянемо основні риси та ознаки поняття «умова». Так, у «Великому тлумачному словнику української мови» під умовою розуміється необхідна обставина, що уможлиблює здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяють чомусь [1, с. 1506]. Умова також вважається філософською категорією, в якій відображаються універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає та існує. Завдяки наявності відповідних умов властивості речей переходять з можливості в дійсність.

На основі проведеного теоретичного аналізу науково-методичної літератури ми розглядаємо педагогічні умови розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в навчально (науково)-методичних центрах професійно-технічної освіти як сукупність організаційно-педагогічних, психолого-педагогічних й дидактичних

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

заходів зовнішнього і внутрішнього впливу на освітній процес з метою створення сприятливих можливостей та стимулів для ефективного розвитку сукупності професійно важливих особистісних здібностей та якостей, фахових знань, умінь і здатностей педагога.

Шляхом експертного оцінювання визначено, що вагомими педагогічними умовами, які сприяють розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в навчально(науково)-методичних центрах професійно-технічної освіти, є:

- мотивація до підвищення рівня технологічної культури;
- запровадження спецкурсу «Основи технологічної культури майстра виробничого навчання аграрного профілю»;
- наявність відповідного навчально-методичного забезпечення спецкурсу;
- використання змішаного навчання (Blended Learning) в системі підвищення кваліфікації таких майстрів;
- методичний супровід стажування майстрів.

Результативність організації процесу розвитку технологічної культури майстра виробничого навчання великою мірою залежить від розуміння мотивів його діяльності. В «Енциклопедії освіти» мотивація розглядається як система уявлень та переконань, почуттів і переживань, в яких виражаються матеріальні й духовні, природні й культурні потреби людини, а усвідомлення потреб і предметів, якими вони задовольняються, утворює загальний механізм мотивування діяльності [3, с. 528]. Мотив – це внутрішнє спонукання людини до діяльності з метою задоволення потреб. Мотиви є збудниками діяльності, що формуються під впливом умов життя суб'єкта та визначають напрямок його активності. Мотивами можуть бути потреби та інтереси, нахили та емоції, установки та ідеали.

Дослідження українських та зарубіжних вчених (А. Божович, Н. Кузьміна, І. Підласий, С. Сагайдак, Г. Сазоненко, П. Якобсон) довели, що мотивація є рушійною силою людської діяльності для досягнення конкретної мети, а в освітній сфері – для забезпечення її якості. Вона має сильний вплив на поведінку та діяльність будь-якого індивідуума, в т.ч. і педагогічну діяльність [6]. Як зазначає О. Комар, процес формування мотивації означає поставити педагога в такі умови і ситуації розгортання активності, де б бажані мотиви і цілі склалися та розвивалися з урахуванням і в контексті здобутого досвіду, індивідуальності, внутрішніх прагнень самого педагога [3]. Вважається, що існує органічний взаємозв'язок між мотивацією і рівнем розвиненості технологічної культури майстрів виробничого навчання.

Щоб сформувати позитивне ставлення до розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання, необхідно окреслити мотиви діяльності. Ми підтримуємо думку М. Михнюк, котра визначає такі мотиви діяльності: суспільний мотив, що забезпечує усвідомлення потреб у суспільно значимій професійно-педагогічній діяльності, спрямованій на професійну підготовку майбутніх фахівців; мотив досягнення, суть якого полягає в потребі розвитку професійно важливих якостей і розумових здібностей; мотив до здійснення професійно-педагогічної діяльності, що спонукає педагогів вдосконалювати свої професійні знання і вміння, професійно-педагогічну майстерність [4, с. 238].

Позитивна мотивація може виникати як в ході професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання, так і в процесі їх самоосвітньої діяльності. Ця педагогічна умова здійснюється через визначення потреб майстрів виробничого навчання аграрного профілю шляхом проведення діагностування та внесення на основі результатів діагностування відповідних змін у зміст, форми та методи навчання під час курсового підвищення кваліфікації та при проведенні обласних методичних заходів.

Наступною педагогічною умовою є запровадження спецкурсу «Основи технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю» як варіативної складової курсового підвищення кваліфікації або як цільового курсу в системі регіональних методичних заходів.

Зміст програми спецкурсу розроблено з урахуванням функційних обов'язків майстрів виробничого навчання аграрного профілю та передбачає опанування таких тем: технологічна культура – основа прогресивного розвитку виробництва і суспільства; сучасні педагогічні технології; сучасні виробничі технології в аграрній галузі; екологізація агросфери та освіта сталого розвитку. Програмою курсу передбачено як очні заняття, так і навчання в

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

дистанційному режимі, а також виконання кожним педагогом практичного завдання відповідно до результатів діагностування рівня його технологічної культури та індивідуальних потреб.

Опанування педагогами спецкурсу сприятиме: інтеграції фахових, психолого-педагогічних, методичних знань і вмінь, педагогічних і виробничих інновацій; взаємодії із зовнішніми умовами розвитку; забезпеченню культурологічного спрямування особистості педагога.

Створення відповідного навчально-методичного забезпечення до спецкурсу є наступною педагогічною умовою. Відповідне навчально-методичне забезпечення включає: програму; електронний навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, відеоматеріали, інструктивно-методичні матеріали, перелік завдань для самостійної роботи, форми і види контролю знань в розрізі тем навчальної програми), розміщений у веб-середовищі дистанційного навчання; методичну літературу; фахову літературу.

Від наявності та змістовного наповнення навчально-методичного забезпечення залежить успішність засвоєння розробленого спецкурсу. Водночас у процесі роботи з електронним комплексом забезпечується індивідуальний темп роботи педагога, гнучка побудова змісту навчання, інтеграція різних його видів і форм, що сприяє досягненню високого рівня кінцевих результатів.

Важливою педагогічною умовою є використання змішаного навчання при опануванні спецкурсу майстрами виробничого навчання аграрного профілю. Це поєднання і взаємне доповнення двох основних освітніх форматів «викладач - слухач» (особистий освітній контакт) і «слухач - мультимедійне освітнє середовище» (самостійна робота слухача з інструментами ІКТ). Основне завдання викладача – грамотно скласти курс і розподілити навчальний матеріал, вирішити, який матеріал буде викладатися на очних заняттях, а який опрацьовуватиметься самостійно в процесі дистанційного і он-лайн навчання. Такий підхід дає можливість контролювати час, місце, темп і шлях вивчення матеріалу.

Можна визначити дві основні моделі змішаного навчання. Перша розглядає поняття «змішане навчання» у форматі навчального курсу, за якою в дистанційні курси вбудовуються активні методи навчання. У другій моделі змішане навчання - це використання розподілених інформаційно-освітніх ресурсів в очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного, синхронного та дистанційного навчання.

Відповідно до програми спецкурсу опанування теоретичних аспектів матеріалу відбувається під час очного навчання у форматі лекцій, тренінгів, практичних занять з використанням активних методів навчання, проектних, інформаційно-комунікаційних технологій. Опісля кожен слухач отримує індивідуальне завдання, яке він виконує самостійно у вільний від основної роботи час. В ході дистанційного етапу навчання майстри виробничого навчання мають можливість поглибити свої знання про сучасні педагогічні технології, а також новітні виробничі технології, використовуючи електронний навчально-методичний комплекс та інші інформаційні ресурси. Дистанційна платформа в змішаній моделі дозволяє також використовувати різні додаткові елементи при вивченні курсу: аудіо- і відеозаписи, анімації, симуляції тощо. Ця система має форум і вбудований e-mail, що дозволяє спілкуватися з колегами з дому, спілкуватися з викладачем і задавати всі необхідні питання.

На етапі самостійної роботи кожен майстер виробничого навчання має виконати практичне завдання – підготувати методичну розробку уроку виробничого навчання з використанням певної педагогічної та виробничої технології. Методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти забезпечує консультативно-інформаційний супровід самостійної роботи кожного майстра виробничого навчання, перевіряє та оцінює виконане ними практичне завдання у веб-середовищі. Після завершення опанування курсу педагоги проходить тестовий контроль знань на дистанційній платформі. Тому для користування платформою педагогам потрібні мінімальні навички роботи на комп'ютері та обов'язково доступ до інтернету.

Отже, запровадження змішаного навчання є ефективною формою роботи для підвищення рівня технологічної культури майстрів виробничого навчання, зокрема без відриву від основної діяльності. Водночас це вимагає створення відповідних організаційних, дидактичних умов і навчально-методичного забезпечення.

Значну роль у розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в Україні відіграє стажування в умовах діючого виробництва або на базі

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

навчально-практичних центрів ПТНЗ. Так, для аграрного профілю наказом МОН України від 23.10.2014 р. № 1199 визначено чотири базові навчальні заклади для стажування майстрів виробничого навчання: Гушинецьке ВПУ Вінницької області, Недригайлівське ВПУ Сумської області, Лисянський професійний аграрний ліцей Черкаської області та Сосницький професійний аграрний ліцей Чернігівської області.

Стажкування як один із видів підвищення кваліфікації передбачає набуття майстром виробничого навчання практичних умінь і навичок щодо виконання обов'язків на займаній посаді шляхом вивчення й опанування новітніх виробничих технологій, сучасної техніки, обладнання, прогресивних методів організації праці, засвоєння кращого вітчизняного та зарубіжного виробничого досвіду. Періодичність стажування визначається відповідно до індивідуального плану розвитку професійної компетентності педагогічного працівника та потреб начального закладу, але не рідше одного разу на п'ять років [8].

Відповідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів» на навчально(науково)-методичні центри професійно-технічної освіти покладено функцію методичного супроводу, згідно з якою регіональною методичною службою Хмельницької області проводяться такі заходи: щорічно здійснюється моніторинг стажування майстрів виробничого навчання за галузевим спрямуванням, результати якого узагальнюються в аналітичних довідках і методичних порадах; сформовано перелік активно діючих підприємств і організацій області, які становлять базу стажування педагогічних працівників ПТНЗ; підготовлено методичні рекомендації та надається методична допомога майстрам виробничого навчання щодо розробки програм стажування.

Водночас стажування залишається найбільш складною проблемою в підвищенні кваліфікації у зв'язку з тим, що, з одного боку, виробництво та економіка держави зазнали певних трансформаційних змін, а з іншого – не сформована культура соціального партнерства, взаємодії бізнесу і освіти.

Отже, для забезпечення розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в системі роботи регіональних методичних служб необхідно більше враховувати індивідуальні запити і потреби педагогів, забезпечувати змістовність навчання, збалансованість форм, методів і технологій навчання, розробку та оновлення відповідного навчально-методичного забезпечення, тісний взаємозв'язок з виробництвом, а визначені в ході дослідження педагогічні умови сприятимуть підвищенню рівня технологічної культури цієї категорії педагогів. Подальші наукові розвідки будуть спрямовані на розробку моделі та методики розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Енциклопедія освіти / АПН України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Комар О. Психолого-педагогічні особливості дорослої людини: мотиви та бар'єри її участі в освітньому процесі (досвід Франції) / О. Комар. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.x-pdf.ru/5psihologiya/1554125-2-udk-1599475-374744-psihologo-pedagogichni-osoblivosti-dorosloi-lyudini-motivi-bar-ri-ii-uchasti-osvitnomu-procesi.php>
4. Михнюк М. І. Теоретичні і методичні основи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04. – К., 2016. – 652 с.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
6. Овраменко К. Г. Мотивація педагога як умова зростання професійної компетентності / К. Г. Овраменко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lubnyosvita.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=564:2015-03-19-07-56-22&catid=36:2013-02-01-07-02-48&Itemid=58
7. Олійник В. В. Стан та перспективи модернізації системи фахового зростання педагогічних працівників України / В. В. Олійник // Освіта на Луганщині. – 2002. – №1 (16). – С. 11 - 14.
8. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. Затверджений наказом МОН України від 30.04.2014 р. № 535. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0840-14>.

9. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80>.

REFERENCES

1. Velykyy tlumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [Great dictionary of modern ukrainian]. Uklad. i hol. red. V.T. Busel, Kyiv, Irpin, VTF «Perun», 2005. 1728 p.
2. Entsyklopediya osvity [Encyclopedia of education]. APN Ukrainy, holov. red. V. H. Kremen', Kyiv, YurinkomInter, 2008. 1040 p.
3. Komar O. Psykholoho-pedahohichni osoblyvosti dorosloyilyudyny: motyvy ta bar'yery yiyi uchasti v osvith'omu protsesi (dosvid Frantsiyi) [Psycho-pedagogical features adult: motives and barriers of its participation in the educational process (experience of France)]. [Elektronnyy resurs], Rezhym dostupu: <http://www.uk.x-pdf.ru/5psihologiya/1554125-2-udk-1599475-374744-psihologo-pedagogichni-osoblivosti-dorosloi-lyudini-motivi-bar-ri-ii-uchasti-osvitnomu-protsesi.php>.
4. Mykhnyuk M. I. Teoretychni i metodychni osnovy rozvytku profesiynoyi kul'tury vykladachiv spetsial'nykh dystsyplin budivel'noho profilyu [Theoretical and methodological foundations of the professional culture of teachers of special subjects steel profile]: dys. d-ra ped. nauk: 13.00.04, K., 2016, 652 p.
5. Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku [National Strategy for Development of Education in Ukraine until 2021]. [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/>.
6. Ovramenko K. H. Motyvatsiya pedahoha yak umova zrostannya profesiynoyi kompetentnosti [The motivation of the teacher as a condition for the growth of professional competence]. [Elektronnyy resurs], Rezhym dostupu: http://lubnyosvita.org.ua/index.php?option=tson_tsoncontent&view=artitsle&id=564:2015-03-19-07-56-22&tsatid=36:2013-02-01-07-02-48&Itemid=58.
7. Oliynyk V. V. Stan ta perspektyvy modernizatsiyi systemy fakhovoho zrostannya pedahohichnykh pratsivnykiv Ukrainy [Status and prospects of modernization of the teaching staff professional growth of Ukraine], Osvita na Luhanshchyni, 2002, № 1 (16), pp. 11–14.
8. Poryadok pidvyshchennya kvalifikatsiyi pedahohichnykh pratsivnykiv profesiyno-tekhnichnykh navchal'nykh zakladiv [The procedure for training teaching staff of vocational schools]. Zatverdzhenny nakazom ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 30.04.2014. № 535 [Elektronnyy resurs], Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0840-14>.
9. Stratehiya rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky na period do 2020 roku [The development strategy for the agricultural sector until 2020]. Skhvalena rozporядzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 zhovtnya 2013. Vol 806-p. [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80>.

УДК 378.14.015.62

В. Є. МОЗАЛЬОВ

КРИТЕРІЇ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ У ВІЙСЬКОВИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Розглянуто проблему підвищення якості підготовки магістрів військового управління шляхом впровадження в освітній процес військових вищих навчальних закладів системи моніторингу якості підготовки, як обов'язкової педагогічної умови. Розкрито критерії моніторингу якості підготовки фахівців у ВВНЗ, в основу яких покладено компетентнісний підхід до підготовки магістрів військового управління. Визначено, що важливою умовою забезпечення якості підготовки фахівців, а отже, підвищення ефективності навчального процесу у ВВНЗ, є систематичне отримання об'єктивної інформації про результати діяльності слухачів за допомогою моніторингу.

Ключові слова: *якість освіти, моніторинг, критерії та показники, оцінка, вищий військовий навчальний заклад, система моніторингу якості підготовки.*